

deoarece atestă atît interesul manifestat de Sofronie față de cărturarul român, cît și aprecierea ce i-o acordă, folosindu-i opera.

Critica bulgară, dînd o deosebită importanță venirii scriitorului în România, unde a desfășurat o activitate prodigioasă¹, subliniază faptul că perioada bucureșteană a activității literare a lui Sofronie reprezintă „un nou mare pas înainte nu numai în dezvoltarea literaturii bulgare în general” dar și că „în această perioadă el ajunge la ideea de a tipări cartea bulgară”².

Un alt cărturar bulgar care a manifestat interes deosebit față de țara și cultura noastră este Mihail Kifalov. Născut în 1783 la Teteven (Bulgaria), își face studiile în Rusia, unde rămîne o perioadă ca secretar de gubernie, apoi se stabilește la București pînă la sfîrșitul vieții (8 ianuarie 1868).

Trăind ca emigrant în țara noastră, el își dă seama că e nevoie de o largă activitate de culturalizare, de o muncă vastă, care să fie folositoare atît poporului său, cît și celui român. De aceea, el face diferite traduceri nu numai în limba bulgară, ci și în limba română³, sau redactează o parte din lucrările sale direct în românește⁴. Kifalov acordă o deosebită importanță traducerilor. Cu ajutorul lor el căuta să lărgească nu numai orizontul de cunoștințe al poporului său, ci se străduia să găsească și diferite modalități de a-i apropia cît mai mult pe români și bulgari, contribuind astfel la cunoașterea lor reciprocă. În acest scop el traduce în limba bulgară volumul intitulat *Заради възраждение новой болгарской словености* și îl publică la București, în 1842. Analizînd acest volum desprindem cîteva aspecte interesante.

Cartea are două părți distincte: cea dintîi (p.1—106), cuprinde opera lui Iurii Venelin *Despre renașterea noii culturi bulgare*, unde găsim date referitoare la dezvoltarea acesteia. Partea a doua este, de fapt, o altă lucrare și reprezintă un fragment din *Istoria popoarelor slave* (partea I, cap. 19), scrisă de arhimandritul sîrb Jovan Rajić. Inițial aceasta a fost publicată la Petersburg în 1759. M. Kifalov o traduce împreună cu opera lui Venelin. Această parte a cărții este importantă pentru noi, deoarece se referă și la momente din istoria poporului român. Aici găsim date cu privire la întemeierea Moldovei

¹ În perioada șederii sale la noi, Sofronie face și alte traduceri: *Театрон политикон, сиреч гражданское, позорище*, traducere, (după cum recunoaște și autorul) din limba greacă. Vezi despre aceasta Ariana Camarleanu, *Traducerea greacă a „Teatrului politic” atribuită greșit lui N. Mavrocordat și versiunile ei românești*, „Revista istorică română”, București XI—XII (1941—1942), p. 216—258. Sofronie publică la Rîmnicu-Vilcea, în 1806, prima carte bulgară tipărită *Кириакодромион, сиреч Неделик*, care de fapt, este tot o traducere, după cum reiese din lunga ei titlatură: *Кириакодромион, сиреч Неделик... Преписаний от славянскаго и от греческаго глубачайшаго языка на болгарский простий язык от смиренаго Врачанскаго епископа Софрония...* În afară de aceasta, tot la noi, el mai scrie opera sa originală *Житие и страдания грешнаго Соборня*, pe care G. Sava Rakovski o publică pentru prima dată în ziarul său „Дунавски лебед”, 1861, nr. 55—62.

² *История на българската литература*, vol. II, Sofia 1962, p. 68.

³ *Culegere de tractate de pace încheiate între înaltele curți otomană și rusească, cum și de alte deosebite acte, atingătoare de Principatele Valahiei și Moldovei*. Traducerea în limba românească de M. Kifalov, București, Tipărit în tipografia lui Iosef Kopainig, 1850, pagini 79. (Vezi M. Stoianov și Al. Burmov, *Българска възрожденска книжнина*, vol. I, Sofia, 1957, p. 211—212.)

⁴ *Correspondență de binefacere sau acte de fondare a unui spital și școala centrală din orașul Tîrnovo din Bulgaria*, București, 1866; *Povață împotriva holerei*, București, 1812, ediția II, 1847 (vezi despre aceasta Gh. Crăinicean, *Literatură medicală românească*, 1907, p. 354).